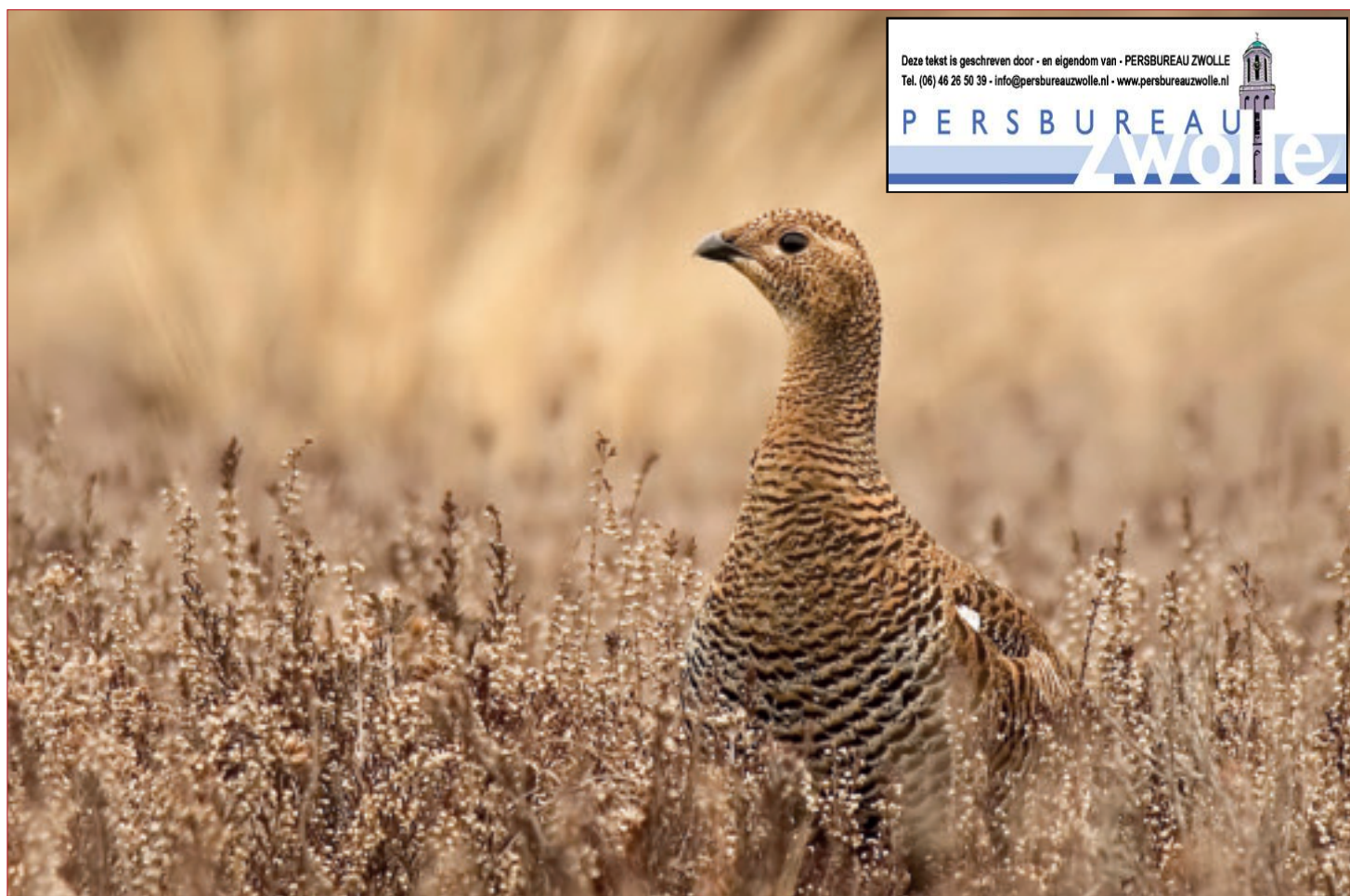

Fotograferend vogelaar Han Bouwmeester wil liefde voor natuur overbrengen

Korhoen (foto: Han Bouwmeester).

Een onfortuinlijk ongeluk op de kartbaan bezorgde hem in 1998 een whiplash die zijn leven voorgoed veranderde. Het betekende het einde van zijn loopbaan bij een bouwmaterialenhandel, maar – na enkele jaren van vertwijfeling – het begin van zijn carrière als natuurfotograaf. Inmiddels is hij een van de bekendste natuur- en vogelfotografen van Nederland, maar bovenal natuurliefhebber: Han Bouwmeester. Of zoals hij het zelf zegt: ‘Ik ben geen vogelende fotograaf, maar een fotograferende vogelaar.’

De liefde voor – en kennis van – de natuur is ongetwijfeld één van de belangrijkste kwaliteiten die Han Bouwmeester maken tot de uitzonderlijke fotograaf die hij is. Hij kreeg het met de spreekwoordelijke paplepel ingegoten. Zijn grootvader

was medeoprichter van de vogelwerkgroep van het NIVON in Goor. De activiteiten van die groep – onder meer vogels ringen, nestkastcontroles en weidevogelbescherming – werden van jongs af aan door Bouwmeester met belangstelling gevolgd. Zo werd de

liefde voor vogels en de natuur van generatie op generatie doorgegeven. Bouwmeester: ‘Zo rond mijn twintigste jaar namen mijn broer Henry en ik de vogelwerkgroep binnen het NIVON over. Tegenwoordig ben ik door alle andere bezigheden minder actief, maar

Wolf (foto: Han Bouwmeester).

Henry is door de jaren uitgegroeid tot een bekende en gerespecteerde vogelringer. De helft van het jaar is hij daar beroepsmatig mee bezig.'

Verhaal brengt foto tot leven

Het vogelbeschermingswerk was voor Bouwmeester ook de eerste echte kennismaking met natuurfotografie. 'Tijdens verenigingsbijeenkomsten waren er regelmatig lezingen van bekende natuurfotografen. Dan keek ik mijn ogen uit op de prachtigste foto's van Paul van Gaalen, Fred Hazelhoff en Flip de Nooijer. Allemaal afkomstig uit Oost-Nederland en grote namen binnen de Nederlandse natuurfotografie. Vooral Flip de Nooijer heeft een hele diepe indruk op me gemaakt', zegt Bouwmeester. 'Hij is een van de grondleggers van de natuurfotografie in Nederland en mijn grootste inspirator. Zoals die man vol passie en over de natuur en zijn foto's vertelde; dat was net theater. Ernaar luisteren was een beleving op zich.' Het verhaal bij een foto is voor Bouwmeester ook van groot belang. 'Een foto van een vogel zegt op zich niet alles. Maar als je de achtergrond van het ontstaan van die foto weet, kun je jezelf verplaatsen in omstandigheden en gedrag. Dan gaat een foto leven.'

Ongeluk op de kartbaan

Zelf begon Bouwmeester op latere leeftijd te fotograferen, door een samenloop van – grotendeels ongelukkige – omstandigheden. Hij vertelt: 'Ik werkte als technisch commercieel productspecialist bij Eshuis Bouwmaterialen in Vriezenveen, wat nu Raab Kärcher is.

Op zich een prima baan en ik ging er fluitend naartoe. Ik had er waarschijnlijk nog gezeten als we niet in 1998 met een bedrijfsuitje naar de kartbaan waren gegaan. Wat een gezellig dagje had moeten worden, liep uit op een ernstig ongeval met als gevolg een zware chronische whiplash en rugproblemen. Met mijn werk ging het niet meer. Ik had geen energie meer, had hoofdpijnen en mijn korte termijngeheugen liet me in de steek. Uiteindelijk ben ik – in goed overleg met mijn werkgever – in de WAO beland. Het was een periode vol vertwijfeling en onzekerheid. Thuis zat ik in de stoel en ik durfde er gewoon niet uit te komen. Bang dat de pijn erger zou worden.'

De oude is Bouwmeester nooit meer geworden. Na een aantal jaren van rust, allerlei therapieën en – tot de dag van vandaag – zware medicijnen ging het hem echter iets beter. Al bleven de onzekerheid en vertwijfeling. 'Het is een ongrijpbare ziekte, die je uiterlijk niet altijd aan me af kunt zien. Nog steeds heb ik weinig energie en last van pijnen. Maar ik heb ermee leren leven; mee leren omgaan. Omdat het zo'n onbegrepen ziekte is, stuit je soms op onbegrip.'

Natuurkennis als grote kracht

De liefde voor de natuur was uiteindelijk toch sterker. Dit was tevens het moment dat Bouwmeester begon met fotograferen. 'In het verleden had ik wel natuurfilms gemaakt, maar ik had me nooit actief met de fotografie beziggehouden. Tijdens bijeenkomsten van het NIVON kwam ik wel in contact met natuurfotografen, zoals mijn grote voorbeeld Flip de Nooijer. Daarom besloot ik het – mede bij wijze van ontspanning – zelf ook eens te proberen. Al snel kreeg ik leuke reacties en ik won wel eens een fotowedstrijd waar ik voor de lol aan meedeed. Vooral mijn achtergrond als vogelbeschermers bleek een groot voordeel. Mijn kennis over vogels, broed- en trekperiodes, leefgebieden en gedrag, maar ook mijn contacten met beheerders, zijn heel erg van belang voor mijn foto's. Van het een kwam het ander en gaandeweg stapte ik over op meer professionele apparatuur.' Zijn grote doorbraak kwam in 2006, toen hij – met een zeer fraaie foto van een korhoen – de grote *Grasduinen* natuurfotowedstrijd 2007 won, in de categorie professionals. De vraag naar zijn foto's nam hierna enorm toe en er volgden vele publicaties in binnen- en

'De hype rond vogelfotografie maakt steeds meer mensen bewust van de kwetsbaarheid van de natuur'

Han Bouwmeester in actie (foto: Rick Tibbe).

Kerkuil (foto: Han Bouwmeester).

buitenland. Tegenwoordig worden Bouwmeesters foto's geplaatst in allerlei natuuruitgaven, kranten en nieuwe media, maar ze worden ook gebruikt voor bijvoorbeeld bedrijfslogo's, kantoorinrichting, ansichtkaarten en exposities.

Onrecht bij het UWV

Bouwmeester is een lange weg gegaan; niet vrij van strubbelingen. Onbegrip over zijn ziekte ondervond hij in 2006 nog tijdens een herkeuring voor de WAO. Een fysio- en manueel therapeut uit Enschede, die in opdracht van het UWV een second opinion uitvoerde, plaatste kanttekeningen bij Bouwmeesters oprechtheid. 'De man geloofde sowieso niet in whiplash als serieuze ziekte. Aan het UWV bracht hij een zeer negatief verhaal over, mede gebaseerd op mijn website, waar hij een foto zag van mij op reis, met een zware rugzak. Die foto was echter van twee jaar voor mijn ongeluk; toen ik nog kerngezond was dus. Om een lang verhaal kort te maken: door zijn toedoen werd ik volledig goedgekeurd en zette het UWV mijn WAO-uitkering volledig stop. Dit alles leidde tot een rechtszaak, waarbij ik volledig in het gelijk ben gesteld. Het bleek dat de man die mij keurde, daartoe niet eens bevoegd was. Over hoe ik daar ben behandeld, kan ik me nog steeds kwaad maken. Het heeft mij lichamelijk en geestelijk veel gekost.'

Beroepsfotograaf met beperkingen

Wederom was een negatief gegeven Bouwmeesters drijfveer. 'In de periode dat ik geen WAO kreeg – en afhankelijk was van een tijdelijke WW-uitkering – besloot ik voor mezelf te beginnen. Niet geschoten is altijd mis en dit was de

kans om me te bewijzen. Mooie praatjes over ondersteuning van arbeidsongeschikten die voor zichzelf willen beginnen, bleken gebakken lucht, want ik hoefde nergens op te rekenen. Zelfs een bij re-integratie bijna standaard bijscholing werd afgewezen. Dus heb ik mijn eigen spaargeld en leningen aangesproken om iets op te zetten. Het was een enorme gok, maar ik wist dat ik mijn gelijk zou kunnen halen.'

Dat gelijk kreeg Bouwmeester, want inmiddels heeft hij een druk bezochte website www.hanbouwmeester.nl, waar hij voor uitgevers en belangstellenden een database van zijn fotowerk bijhoudt. Daarnaast houdt hij presentaties in het land bij clubs en verenigingen. In een webshop verkoopt hij bovendien fotografieproducten die hij zelf ontwikkelde en laat produceren, zoals een camouflagekleed en rijstzakken (die als statief dienen in het veld). De webshop bleek wel een te groot beslag te leggen op zijn tijd en energie. 'Nu heb ik een overeenkomst met CameraTools.nl waar mijn producten ook worden aangeboden en die nu alle bestellingen afhandelen. Zo kan ik mijn lijf sparen en heb ik weer meer tijd voor mijn echte passie: de fotografie.' Financieel gezien doet Bouwmeester het steeds beter. 'Nog even doorzetten en dan hoop ik voor een groot deel in mijn eigen inkomen te kunnen voorzien.'

Vogelfotografie in Nederland én daarbuiten

De meeste tijd brengt Bouwmeester in Nederland fotograferend door. 'Er is veel vraag naar Nederlandse vogels en natuur, vanuit onze eigen media. Vooral vogels in hun leefomgeving en de relatie tot de mens zijn gewild.' Een spe-

ciale voorliefde heeft Bouwmeester voor de ijsvogel. 'Zo'n 12 jaar geleden zag ik de eerste in Twente. Daarna heb ik ze veelvuldig gefotografeerd.'

Binnen de fotografie is ook reizen een hobby van Bouwmeester. Niet alleen om vogels te fotograferen die in Nederland niet te vinden zijn, maar ook voor het contact met andere mensen. Zo verzorgt hij workshops voor fotografen en organiseert hij fotoreizen. Vanaf komend jaar gaat hij als begeleider mee tijdens fotoreizen van de Stichting Natuur Reizen (SNR). 'Het is geweldig leuk om mensen iets te leren over de natuur en over fotografie. Mensen mee te laten genieten. Daarom wil ik in de toekomst ook graag samen met een uitgever (foto)boeken uitgeven. Dat is ook een goede manier om de natuur bij mensen thuis te brengen.'

Vogelfotografie populair

Vogelfotografie is uitgegroeid tot een populaire hobby, zegt Bouwmeester. Onder meer op websites als Birdpix.nl komen fotografen virtueel bijeen en wisselen ze foto's en informatie uit. 'Dat heeft voor- en nadelen. In een groep gaan mensen soms te ver. Iedereen wil het mooiste plaatje. Als één fotograaf dan een stap in het riet zet, is er aan het eind van de dag een heleboel riet platgetrapt. Dat kan natuurlijk niet en het heeft niets met natuurliefhebberij te maken. Sommige vogelfotografen zijn helemaal niet geïnteresseerd in de natuur. Die gaat het alleen om het mooie plaatje, als ware het postzegels verzamelen. Ze kijken op Waarneming.nl en rijden honderden kilometers om een zeldzame vogel op te zoeken. Ondanks excessen gaat het er in de meeste gevallen gelukkig erg goed en gemoedelijk aan toe, maar soms staan er letterlijk tientallen fotografen bij een zeldzame vogel of groepje vogels. De natuur moet je altijd respecteren. Om problemen te voorkomen zou het goed zijn op websites geen exacte plaatsbepalingen van waarnemingen te geven. De hype rond vogelfotografie heeft gelukkig ook positieve aspecten. Meer mensen zijn zich bewust van de kwetsbaarheid van de natuur.'

Meer informatie

Meer informatie over Han Bouwmeester, zijn fotoreizen en workshops, lezingen/filmpresentaties, fotodatabase en webshop op de website www.hanbouwmeester.nl. Bekijk ook het weblog www.natuurinfocus.nl die hij samen met natuurfotograaf Edwin Kats onderhoudt.

◆ Ronald Schalekamp